

**Загальні критерії оцінювання учнів початкової школи з навчальних предметів (інтегрованих курсів)
мовно-літературної освітньої галузі**

Характеристика результатів навчання учнів						
Індекс	Загальні результати навчання	Результат навчання у свідоцтві досягнень	Рівні			
			початковий	середній	достатній	високий
МОВІ	Взаємодія з іншими особами усно, сприйняття і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях	Взаємодіє з іншими усно	Перетворює усну інформацію в іншу форму представлення (асоціативні схеми, таблиці) за шаблоном, потребує детального кількарязового пояснення; припускається помилок під час відтворення почутої інформації; відчуває труднощі у визначенні помилок, навіть після допомоги вчителя; не може співвіднести структуру схеми, таблиці з почутою інформацією.	Перетворює усну інформацію в іншу форму представлення (асоціативні схеми, таблиці) за інструкцією, у разі труднощів звертається до вчителя за допомогою; відтворює почуту інформацію, іноді з допомогою вчителя; здатний/здатна внести уточнення до власних робіт після допомоги вчителя; визначає структуру таблиці, асоціативної схеми з допомогою вчителя.	Самостійно перетворює усну інформацію в іншу форму представлення (асоціативна схема, таблиця) з незначною допомогою вчителя; частково аналізує, класифікує, узагальнює усну інформацію; ілюструє окремими прикладами власні відповіді, судження; здатний/здатна внести уточнення до власних робіт, їх коригування (за потреби); цілісно сприймає почуту інформацію; створює асоціативну схему, таблицю на основі засвоєних зразків.	Перетворює усну інформацію в іншу форму представлення (асоціативна схема, таблиця) під опосередкованим керівництвом учителя; аналізує, класифікує, узагальнює інформацію; ілюструє прикладами власні відповіді, судження; здатний/здатна до самостійного аналізу власних робіт, їх коригування та уточнення (за потреби); цілісно сприймає почуту інформацію; здатний/здатна запропонувати власну структуру асоціативної схеми, таблиці.
			Переказує зміст почутого на основі плану, піктограм, опорних слів тощо за	Переказує, відтворюючи зміст почутого відповідно до мети завдання, у разі труднощів звертається до вчителя за допомогою;	З незначною допомогою вчителя переказує, передаючи зміст почутого своїми словами, враховує мету завдання;	Самостійно переказує, передаючи зміст почутого своїми словами, враховує мету завдання;

	умови детального кількарязового пояснення вчителя; припускається помилок під час відтворення змісту почутого; відчуває труднощі у визначенні помилок, навіть після допомоги вчителя; не може визначити цілісність власного переказу.	відтворює зміст почутого, іноді з допомогою вчителя; здатний/здатна зробити уточнення у власний переказ після допомоги вчителя; не завжди може використати способи фіксації виокремленої інформації.	аналізує, встановлює причинно-наслідкові зв'язки; здатний/здатна внести уточнення до власного переказу (за потреби); спирається на власний досвід використання способів фіксації виокремленої інформації.	аналізує, встановлює причинно-наслідкові зв'язки, узагальнює; здатний/здатна до самостійного аналізу власного переказу, його коригування та уточнення (за потреби); залежно від мети завдання обирає або комбінує способи фіксації виокремленої, почутої інформації.
	Залежно від мети завдання частково виокремлює та фіксує почуту інформацію способом, заданим учителем, потребує детального кількарязового пояснення; припускається помилок під час фіксації виокремленої інформації; відчуває труднощі у визначенні помилок, навіть після допомоги вчителя; не може співвіднести виокремлену інформацію з метою завдання.	Залежно від мети завдання фіксує виокремлену почуту інформацію способом, заданим учителем, у разі труднощів звертається до вчителя за допомогою; співвідносить почуту інформацію з певними критеріями; здатний/здатна внести уточнення до зафіксованої інформації після допомоги вчителя; не завжди встановлює зв'язок між фрагментами виокремленої інформації.	Залежно від мети завдання з незначною допомогою вчителя фіксує виокремлену почуту інформацію зручним способом; частково аналізує, виокремлює, узагальнює почуту інформацію; аргументує окремими прикладами власні відповіді, судження; здатний/здатна до самостійного коригування та уточнення необхідної інформації для побудови висловлювання (за потреби); пов'язує виокремлену почуту інформацію з різних джерел у цілісну картину у співпраці з учителем.	Залежно від мети завдання самостійно фіксує виокремлену почуту інформацію зручним способом; самостійно фіксує виокремлену усну інформацію; аналізує, виокремлює, узагальнює почуту інформацію; ілюструє прикладами власні відповіді, судження; здатний/здатна до самостійного аналізу відповідності виокремленої інформації меті завдання, коригування та уточнення (за потреби); пов'язує виокремлену почуту інформацію з різних джерел у цілісну картину.

	З допомогою вчителя визначає на основі пропонованих варіантів для чого, кому і як (звук, словесні засоби) подана усна інформація; потребує детального кількарязового їх пояснення; припускається помилок під час визначення цілі, ідеї та окремих деталей усної інформації; не завжди може самостійно визначити помилки, навіть після допомоги вчителя; відчуває труднощі у співвіднесенні цілі, ідеї та деталі почутої інформації.	Визначає на основі пропонованих варіантів для чого, кому і як (звук, словесні засоби) подана усна інформація, у разі утруднення звертається до вчителя за допомогою; обговорює цілі, основні ідеї та окремі деталі, відтворюючи почуту інформацію; здатний/здатна внести уточнення до власних відповідей після допомоги вчителя; не завжди визначає роль окремих деталей усної інформації.	З незначною допомогою вчителя визначає для чого, кому і як (звук, словесні засоби) подана усна інформація; частково аналізує, класифікує, узагальнює; обговорює цілі, основні ідеї та окремі деталі усної інформації, аргументуючи окремими прикладами власні відповіді, судження; здатний/здатна самостійно внести уточнення до власних відповідей; враховує прихований зміст під час визначення цілі, основних ідей усної інформації у співпраці з учителем.	Самостійно (під опосередкованим керівництвом вчителя) визначає для чого, кому і як (звук, словесні засоби) подана усна інформація; аналізує, класифікує, узагальнює; обговорює цілі, основні ідеї та окремі деталі усної інформації, аргументуючи прикладами власні відповіді, судження; здатний/здатна до самостійного аналізу власних відповідей, їх коригування та уточнення (за потреби); враховує прихований зміст під час визначення цілі, основних ідей усної інформації.
	Співставляє прослухані повідомлення на основі шаблону з опорними словами; висловлюється, орієнтуючись на опорні слова; припускається помилок під час виконання завдань за шаблоном; не завжди може самостійно визначити помилки, навіть після допомоги вчителя; відчуває труднощі в словесному оформленні	Співставляє прослухані повідомлення за формою та змістом за наданою інструкцією; висловлюється, орієнтуючись на надану інструкцію, у разі труднощів звертається до вчителя за допомогою; відтворює зміст почутого; здатний/здатна уточнювати власне висловлювання після допомоги вчителя; відчуває труднощі у визначенні позиції	Співставляє прослухані повідомлення за формою та змістом; самостійно висловлює власне ставлення до прослуханого повідомлення з незначною допомогою вчителя; частково аналізує зміст та форму усного повідомлення, класифікує, узагальнює інформацію; наводить окремі аргументи щодо власних думок, використовуючи	Співставляє прослухані повідомлення за формою та змістом; самостійно висловлює власне ставлення до прослуханого повідомлення; аналізує зміст та форму усного повідомлення, класифікує, узагальнює інформацію; наводить аргументи щодо власних думок, використовуючи інформацію з усного

	емоційної реакції на прослухане.	співрозмовника, не проявляє гнучкості в діалозі.	інформацію з усного повідомлення; здатний/здатна уточнювати власне висловлювання; у співпраці з учителем визначає позицію співрозмовника, погоджується з нею або заперечує її.	повідомлення, власний досвід та інші джерела; здатний/здатна до самостійного аналізу помилок у висловлюванні щодо власного ставлення до усного повідомлення; визначає позицію співрозмовника, погоджується з нею або заперечує її.
	Погоджується або не погоджується з висловленими поглядами інших осіб; копіює чуже висловлювання; висловлюється з допомогою вчителя; припускається помилок під час копіювання чужого висловлювання; не завжди може самостійно визначити помилки, навіть після допомоги вчителя; відчуває труднощі у створенні власного висловлювання.	Висловлює власну думку, вибираючи з декількох, у разі труднощів звертається до вчителя за допомогою; відтворює зміст почутого; здатний/здатна уточнювати власне висловлювання після допомоги вчителя; відчуває труднощі в розрізненні власної думки та думки іншої особи.	Співставляє прослухані повідомлення з власним досвідом та думками інших осіб; висловлюється з незначною допомогою вчителя; частково аналізує, класифікує, узагальнює; наводить окремі аргументи щодо власних думок, використовуючи інформацію з усного повідомлення, власний досвід та думки інших осіб; здатний/здатна уточнювати власне висловлювання; дотримується найважливіших правил літературної вимови; у співпраці з учителем визначає доцільність висловлення власних поглядів в певній комунікативній ситуації.	Співставляє прослухані повідомлення з власним досвідом та думками інших осіб; самостійно висловлюється; аналізує, класифікує, узагальнює; наводить аргументи щодо власних думок, використовуючи інформацію з усного повідомлення, власний досвід та думки інших осіб; здатний/здатна до самостійного аналізу власного висловлювання; дотримується найважливіших правил літературної вимови; висловлює власні погляди з огляду на доцільність у певній комунікативній ситуації.

			Створює усне висловлювання за зразком (шаблон з опорними словами); відчуває труднощі з використанням шаблону, навіть за умови детального пояснення вчителя; не завжди використовує поширені словесні та несловесні засоби щодо певної комунікативної ситуації; відчуває труднощі з виправленням помилок та внесенням коректних уточнень у власне висловлювання, навіть після допомоги вчителя; не завжди розпізнає комунікативну ситуацію.	Створює висловлювання, використовуючи словесні (зокрема художні) та несловесні засоби за аналогією; діє за алгоритмом, у разі труднощів звертається до вчителя за допомогою пояснює використання окремих поширених словесних та несловесних засобів щодо певної комунікативної ситуації; здатний/здатна внести коректні уточнення у власне висловлювання та виправити помилки після допомоги вчителя; не завжди добирає засоби для вираження задуму змісту висловлювання; використовує частовживану лексику.	Учень/учениця з незначною допомогою вчителя створює висловлювання, використовуючи доречні словесні (зокрема художні) та несловесні засоби; частково аналізує й оцінює відповідність словесних та несловесних засобів та змісту висловлювання; аргументує вибір окремих мовних засобів щодо певної комунікативної ситуації; здатний/здатна самостійно внести уточнення до власного висловлювання, коригувати його; проявляє фантазію, спирається на власний досвід з використання мовних засобів під час створення власного висловлювання.	Учень/учениця самостійно створює висловлювання, використовуючи доречні словесні (зокрема художні) та несловесні засоби; аналізує й оцінює відповідність словесних та несловесних засобів та змісту висловлювання; аргументує вибір мовних засобів щодо певної комунікативної ситуації; здатний/здатна самостійно аналізувати засоби побудови власного висловлювання, коригувати та уточнювати (за потреби); проявляє фантазію, спирається на власний досвід, експериментує з мовними засобами під час створення власного висловлювання, надаючи йому індивідуальних рис.
--	--	--	---	---	--	---

МОВ2	Сприйняття, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів, медіатекстах та використання її для збагачення свого досвіду	Сприймає, аналізує, інтерпретує та оцінює текст	Відтворює інформацію (фрагментарно), отриману з обкладинки, ілюстрації та анотації з допомогою вчителя; відчуває труднощі з розпізнанням елементів книжки; не завжди може внести уточнення у власну відповідь, навіть після допомоги вчителя; не завжди встановлює зв'язки між отриманою інформацією (заголовок – анотація, заголовок – ілюстрація тощо).	Будує текст, відтворюючи інформацію, отриману з обкладинки, ілюстрації та анотації; прогнозує зміст книжки/твору/уривку з допомогою вчителя; розпізнає елементи книжки, словесну та несловесну інформацію в тексті; здатний/здатна внести уточнення у власну розповідь щодо прогнозування дитячої книжки / твору/уривку після допомоги вчителя; здатний/здатна пропонувати ймовірний варіант змісту дитячої книжки / твору/уривку в умовах обмеженості інформації (відсутні ілюстрації, анотація тощо) у співпраці з учителем.	Враховує інформацію на обкладинці (автора, заголовок тощо), ілюстрації та анотацію під час прогнозування змісту дитячої книжки / окремого твору або його уривку; самостійно прогнозує зміст книжки/твору/уривку з незначною допомогою вчителя; під час прогнозування змісту книги/твору/уривку пов'язує елементи інформації в цілісну картину; наводить окремі приклади на підтвердження власної думки; здатний/здатна внести уточнення у власну розповідь щодо прогнозування дитячої книжки / твору/уривку; здатний/здатна пропонувати декілька ймовірних варіантів змісту дитячої книжки / твору/уривку в умовах обмеженості інформації (відсутні ілюстрації, анотація тощо) у співпраці з учителем.	Враховує інформацію на обкладинці (автора, заголовок тощо), ілюстрації та анотацію під час прогнозування змісту дитячої книжки / окремого твору або його уривку; самостійно прогнозує зміст книжки/твору/уривку під опосередкованим керівництвом учителя; під час прогнозування змісту книги/твору/уривку пов'язує елементи інформації в цілісну картину; аргументує прикладами власну думку; здатний/здатна до дотримання взаємозв'язку між власним прогнозуванням та елементами дитячої книжки / твору/уривку; здатний/здатна пропонувати декілька ймовірних варіантів змісту дитячої книжки / твору/уривку в умовах обмеженості інформації (відсутні ілюстрації, анотація тощо).
------	---	---	--	---	---	--

		Розуміє фрагменти тексту, прочитаного вголос або мовчки (окремі речення, слова тощо); ситуативно виконує елементарні завдання на розуміння прочитаного; припускається помилок під час відтворення змісту прочитаного; не завжди може коригувати власне розуміння, навіть після допомоги вчителя; відчуває труднощі із зіставленням прочитаного і зрозумілого.	Розуміє текст (художній, медіатекст тощо), прочитаний вголос або мовчки, у загальних рисах, не зважає на деталі; виконує завдання на загальне розуміння прочитаного тексту з незначною допомогою вчителя; відтворюють зміст прочитаного в загальних рисах (відповідь на запитання: хто? що? де? коли?); здатний/здатна поглибити власне розуміння прочитаного після допомоги вчителя; відчуває труднощі у співвіднесенні засобів візуалізації зі словесною частиною тексту.	Розуміє текст (художній, інформаційний) прочитаний вголос або мовчки; самостійно виконує завдання на розуміння прочитаного тексту з незначною допомогою вчителя; частково аналізує зміст прочитаного тексту; аргументує власну думку окремими прикладами з прочитаного тексту; здатний/здатна до самостійного аналізу помилок у процесі читання (пропущені слова, наголос, все, що призводить до неправильного сприймання тексту); тлумачить інформацію, подану в тексті засобами візуалізації (емотикони, піктограми, схеми, таблиці, ілюстрації тощо) у співпраці з учителем.	Розуміє текст (художній, інформаційний) прочитаний вголос або мовчки; самостійно виконує завдання на розуміння прочитаного тексту; аналізує, класифікує, узагальнює зміст прочитаного тексту; аргументує власну думку прикладами з прочитаного тексту; здатний/здатна до самостійного аналізу помилок в процесі читання (пропущені слова, наголос, все, що призводить до неправильного сприймання тексту) та визначає чинники, що вплинули на допущення помилок; регулює темп читання; тлумачить інформацію, подану в тексті засобами візуалізації (емотикони, піктограми, схеми, таблиці, ілюстрації тощо).
--	--	--	--	--	---

		Демонструє розуміння прочитаного, частково відтворюючи інформацію з нього; ситуативно робить висновки з допомогою вчителя; припускається помилок під час відтворення змісту прочитаного; відчуває труднощі з самостійним визначенням помилок, навіть після допомоги вчителя; не завжди може розрізнити відтворення змісту прочитаного та висновки з прочитаного.	Демонструє розуміння тексту, формулюючи прямі висновки на основі інструкції, у разі труднощів звертається до вчителя за допомогою; відтворює зміст прочитаного здатний/здатна внести уточнення у власні висновки щодо прочитаного тексту після допомоги вчителя; відчуває труднощі в розрізненні суті власних висновків з висновками, які є в тексті.	Демонструє розуміння тексту, формулюючи прямі висновки на основі інформації, виявленої в тексті, але здатний/здатна піддавати сумніву окремі факти, наявні в тексті; самостійно формулює прямі висновки на основі інформації, виявленої в тексті, уточнює факти і судження з незначною допомогою вчителя; аналізує, класифікує, пов'язує елементи інформації в цілісну картину, аргументуючи власну думку окремими прикладами з прочитаного тексту; здатний/здатна внести уточнення у власні висновки щодо прочитаного тексту (елементи інформації, факти і судження); у разі сумнівів щодо правдивості або неправдивості фактів визначає у співпраці з учителем джерела, за якими можна перевірити інформацію.	Демонструє розуміння тексту, формулюючи висновки на основі інформації (явної та прихованої), виявленої в тексті; самостійно формулює прямі висновки на основі інформації, виявленої в тексті, розрізняє факти і судження; аналізує, класифікує, пов'язує елементи інформації в цілісну картину; розрізняє факти і думки про ці факти, аргументуючи власну думку прикладами з прочитаного тексту; здатний/здатна до самостійного аналізу помилок у власних висновках щодо прочитаного тексту (елементи інформації, факти і судження); у разі сумнівів щодо правдивості або неправдивості фактів визначає джерела, за якими можна перевірити інформацію.
--	--	---	--	--	---

		Пояснює фрагменти прочитаного / побаченого / почутого медіатексту; ситуативно виконує елементарні завдання на розуміння медіатексту; припускається помилок під час відтворення змісту прочитаного / побаченого / почутого медіатексту; відчуває труднощі з коригуванням власного розуміння медіатексту, навіть після допомоги вчителя; відчуває труднощі із співставленням прочитаного/побаченого/почутого і зрозумілого.	пояснює зміст медіатексту (прочитаного / побаченого / почутого), визначаючи мету та адресата, а також роль форми медіатексту за інструкцією; виконує завдання на розуміння медіатексту, у разі труднощів звертається до вчителя за допомогою ; відтворює зміст прочитаного / побаченого / почутого в загальних рисах, іноді з допомогою вчителя; здатний/здатна поглибити власне розуміння прочитаного / побаченого / почутого після допомоги вчителя; відчуває труднощі у визначенні ролі засобів візуалізації, звукових ефектів тощо для сприйняття медіатексту.	Пояснює зміст медіатексту (прочитаного / побаченого / почутого), визначаючи мету та адресата, а також роль форми медіатексту; самостійно виконує завдання на розуміння медіатексту з незначною допомогою вчителя; частково аналізує медіатекст; аргументує власну думку окремими прикладами з медіатексту (прочитаного / побаченого / почутого); здатний/здатна до самостійного аналізу помилок у сприйнятті медіатексту; тлумачить інформацію, подану в медіатексті, засобами візуалізації або звуковими ефектами у співпраці з учителем.	Пояснює зміст медіатексту (прочитаного / побаченого / почутого), визначаючи мету та адресата, а також роль форми медіатексту; самостійно виконує завдання на розуміння медіатексту; аналізує, класифікує, узагальнює інформацію з медіатексту; аргументує власну думку прикладами з медіатексту (прочитаного / побаченого / почутого) здатний/здатна до самостійного аналізу помилок у сприйнятті медіатексту та визначає чинники, що вплинули на допущення помилок; тлумачить інформацію, подану в медіатексті засобами візуалізації або звуковими ефектами.
--	--	--	---	---	--

		Розрізняє персонажів, розуміє текст/медіатекст фрагментарно; описує емоційний стан персонажів на основі шаблону з опорними словами, потребує детального кількарязового пояснення; припускається помилок під час опису емоційного стану персонажів; не завжди коригує власне розуміння, навіть після допомоги вчителя; відчуває труднощі у співвіднесенні художніх засобів та емоційного стану персонажів.	Розуміє текст/медіатекст (прочитаний/побачений/почутий) у загальних рисах, не зважає на деталі; розрізняє персонажів та зв'язки між ними на основі наданої інструкції або плану; описує емоційний стан персонажів на основі наданої інструкції або плану, у разі труднощів звертається до вчителя за допомогою; відтворює зміст прочитаного/побаченого/почутого, описуючи емоційний стан персонажів у загальних рисах; здатний/здатна поглибити власне розуміння емоційного стану персонажів після допомоги вчителя; використовує поширені (частовживані) художні засоби для опису емоційного стану персонажа, але не завжди доречно.	Розрізняє персонажів та зв'язки між ними; тлумачить художні засоби та визначає їхню роль у тексті/медіатексті для відображенні емоційного стану персонажа. самостійно описує емоційний стан персонажів з незначною допомогою учителя; частково аналізує, класифікує, узагальнює зміст тексту/медіатексту; встановлює причинно-наслідкові зв'язки в тексті; аргументує власну думку окремими прикладами з тексту/медіатексту; здатний/здатна нести уточнення в розуміння прочитаного/прослуханого/переглянутого (пропущені художні деталі, що призводить до неправильного сприймання тексту/медіатексту); доцільно використовує поширені (частовживані) художні засоби для опису емоційного стану персонажа.	Розрізняє персонажів та зв'язки між ними; тлумачить художні засоби та визначає їхню роль у тексті/медіатексті для відображенні емоційного стану персонажа; самостійно описує емоційний стан персонажів під опосередкованим керівництвом учителя; аналізує, класифікує, узагальнює зміст прочитаного тексту; встановлює причинно-наслідкові зв'язки в тексті; аргументує власну думку прикладами з тексту/медіатексту; здатний/здатна до самостійного аналізу помилок у процесі читання/слухання/перегляду (пропущені художні деталі, що призводить до неправильного сприймання тексту/медіатексту) та визначає чинники, що вплинули на допущення помилок; доцільно використовує власні художні засоби для опису емоційного стану персонажа.
--	--	--	--	--	--

		Співставляє прочитані/прослухані/переглянуті твори, літературних персонажів, об'єкти мистецтва і навколишнього світу на основі шаблону з опорними словами; висловлюється, орієнтуючись на опорні слова; припускається помилок під час виконання завдань за шаблоном; не завжди самостійно визначає помилки, навіть після допомоги вчителя; відчуває труднощі у словесному оформленні емоційної реакції на прочитане/прослухане/побачене.	Співставляє прочитані/прослухані/переглянуті твори, літературних персонажів, об'єкти мистецтва і навколишнього світу за наданою інструкцією; висловлюється, орієнтуючись на надану інструкцію або план, у разі труднощів звертається до вчителя за допомогою; відтворює зміст прочитаного/побаченого/почутого; здатний/здатна уточнювати власне висловлювання після допомоги вчителя; відчуває труднощі з розрізненням власних ставлень та змісту (опису) прочитаного/прослуханого/побаченого.	Співставляє прочитані/прослухані/переглянуті твори, літературних персонажів, об'єкти мистецтва і навколишнього світу за формою та змістом; висловлює власне ставлення до творів, літературних персонажів, об'єктів мистецтва і навколишнього світу з незначною допомогою вчителя; частково аналізує, класифікує, узагальнює прочитані/прослухані/переглянуті твори, літературних персонажів, об'єкти мистецтва і навколишнього світу; наводить окремі аргументи щодо власних думок, використовуючи текст, власний досвід та інші джерела; здатний/здатна уточнювати висловлювання щодо власного ставлення до творів, літературних персонажів, об'єктів мистецтва і навколишнього світу; доцільно використовує поширені (частовживані) художні засоби.	Співставляє прочитані/прослухані/переглянуті твори, літературних персонажів, об'єкти мистецтва і навколишнього світу за формою та змістом; висловлює власне ставлення до творів, літературних персонажів, об'єктів мистецтва і навколишнього світу; аналізує, класифікує, узагальнює прочитані/прослухані/переглянуті твори, літературних персонажів, об'єкти мистецтва і навколишнього світу; наводить аргументи щодо власних думок, використовуючи текст, власний досвід та інші джерела; здатний/здатна до самостійного аналізу помилок у висловлюванні щодо власного ставлення до творів, літературних персонажів, об'єктів мистецтва і навколишнього світу; збагачує власне мовлення доречними художніми засобами.
--	--	---	---	--	--

			Перетворює інформацію з тексту в іншу форму представлення (план, таблиця, модель) за шаблоном, потребує детального кількісного пояснення; припускається помилок під час відтворення інформації з тексту; не може самостійно визначити помилки, навіть після допомоги вчителя; відчуває труднощі у співвіднесенні словесної та візуальної складових тексту.	Перетворює інформацію з тексту в іншу форму представлення (план, таблиця, модель) за інструкцією, у разі труднощів звертається до вчителя за допомогою; відтворює інформацію з тексту, іноді з допомогою вчителя; здатний/здатна внести уточнення до власних робіт після допомоги вчителя; відчуває труднощі у співвіднесенні словесної та візуальної складових тексту.	Перетворює інформацію з тексту в іншу форму представлення (план, таблиця, модель) із незначною допомогою вчителя; частково аналізує, класифікує, узагальнює інформацію з тексту; аргументує окремими прикладами власні відповіді, судження; здатний/здатна внести уточнення до власних робіт, їх коригування (за потреби); сприймає словесну та візуальну складові тексту як цілісність.	Перетворює інформацію з тексту в іншу форму представлення (план, таблиця, модель) під опосередкованим керівництвом учителя; аналізує, класифікує, узагальнює інформацію з тексту; аргументує прикладами власні відповіді, судження; здатний/здатна до самостійного аналізу власних робіт, їх коригування та уточнення (за потреби); сприймає словесну та візуальну складові тексту як цілісність; здатний/здатна запропонувати власну структуру плану, таблиці, моделі.
--	--	--	--	---	---	---

			Змінює зміст прочитаного на основі запропонованого шаблону; з допомогою вчителя виконує елементарні завдання щодо зміни змісту прочитаного, потребує детального кількарязового їх пояснення; припускається помилок під час відтворення змісту прочитаного тексту; не може самостійно визначити помилки, навіть після допомоги вчителя; відчуває труднощі з визначенням цілісності створеного тексту.	Фрагментарно змінює зміст прочитаного, створюючи текст з іншим змістом; фрагментарно змінює сюжет, переказує текст з іншої позиції, додає персонажів, імпровізує під час інсценізації, у разі труднощів звертається до вчителя за допомогою; відтворює зміст прочитаного тексту; здатний/здатна зробити уточнення у власній роботі після допомоги вчителя; використовує стандартні рішення, відомі словесні та несловесні засоби під час створення власного тексту.	Експериментує з прочитаним, створюючи текст з іншим змістом; самостійно змінює сюжет, переказує текст з іншої позиції, додає персонажів, імпровізує під час інсценізації з незначною допомогою вчителя; аналізує, встановлює причинно-наслідкові зв'язки; створює художній твір; здатний/здатна внести уточнення до продукту власної творчості (за потреби); використовує стандартні рішення, спирається на власний досвід, використовує відомі словесні та несловесні засоби під час створення художнього твору.	Експериментує з прочитаним, створюючи текст з іншим змістом; самостійно змінює сюжет, переказує текст з іншої позиції, додає персонажів, імпровізує під час інсценізації під опосередкованим керівництвом учителя; аналізує, встановлює причинно-наслідкові зв'язки; створює художній твір; здатний/здатна до самостійного аналізу продукту власної творчості, його коригування та уточнення (за потреби); проявляє фантазію, спирається на власний досвід, експериментує зі словесними та несловесними засобами під час створення художнього твору, надаючи йому індивідуальних рис.
--	--	--	---	--	--	--

МОВ3.1	Висловлювання думок, почуттів та ставлення, взаємодія з іншими особами письмово та в режимі реального часу, дотримання норм літературної мови	Створює письмові висловлювання	Пише в темпі, що дозволяє виконання завдання лише фрагментарно; не може виконати виконанням завдання, навіть з допомогою вчителя; припускається помилок під час відтворення інформації, отриманої з різних джерел; відчуває труднощі з коригуванням власного запису, навіть після допомоги вчителя; не завжди визначає, наскільки завершений власний запис.	Пише в уповільненому або прискореному темпі, який негативно впливає на якість виконання завдання; пише, виконуючи завдання, у разі труднощів звертається до допомоги; відчуває труднощі із співвідношенням власної думки та поставленим завданням; відтворює інформацію з різних джерел, іноді з допомогою вчителя; здатний/здатна внести коректні уточнення і зробити виправлення помилок після допомоги вчителя; використовує скорочення слів, складні для подальшого тлумачення.	Пише, свідомо враховуючи час на виконання завдань щодо запису власної думки та інформації з різних джерел; самостійно виконує завдання з незначною допомогою вчителя; самостійно відтворюють інформацію з різних джерел; висловлюють власні думки, може наводити окремі приклади на їх підтвердження; здатний/здатна внести уточнення, виправити помилки в письмовій роботі самостійно; регулює темп письма, іноді з допомогою вчителя; доречно використовує прийняті скорочення слів для фіксації інформації з різних джерел або власної думки.	Пише у власному темпі, свідомо враховуючи час на виконання завдань щодо запису власної думки та інформації з різних джерел; самостійно виконує завдання під опосередкованим керівництвом учителя; аналізує, класифікує, узагальнює інформацію з різних джерел; аргументує прикладами власні думки; здатний/здатна до самостійного аналізу власних письмових робіт, їх коригування та уточнення (за потреби); регулює темп письма; користуються різними засобами візуалізації (емотикони, піктограми, схеми, таблиці тощо), доречно використовує прийняті скорочення слів для фіксації інформації з різних джерел або власної думки.
--------	---	--------------------------------	---	---	--	---

			Демонструє уміння створювати висловлювання, записувати їх за зразком (шаблон з опорними словами); має труднощі з використання шаблону, навіть за умови детального пояснення учителя; не завжди встановлює відповідність між змістом висловлюванням, метою та адресатом; відчуває труднощі із внесенням коректних уточнень у власне висловлювання та виправленням помилок, навіть після допомоги вчителя; має труднощі із сприйняттям цілісності тексту.	Демонструє уміння створювати висловлювання, записувати їх, визначаючи мету та адресата за умови надання інструкції; діє за інструкцією, у разі труднощів вертається до вчителя за допомогою ; розуміє різницю між метою висловлювання та адресатом висловлювання; здатний/здатна внести коректні уточнення у власний текст та виправити помилки після допомоги вчителя; має труднощі з пошуком лексико-стилістичних засобів для побудови власного висловлювання; використовує частовживану лексику.	Демонструє уміння створювати висловлювання, записувати їх, за умови додаткового уточнення щодо визначення мети та адресата; створює та записує висловлювання з незначною допомогою вчителя; самостійно висловлює власні думки, може навести окремі приклади на їх підтвердження; здатний/здатна самостійно внести уточнення у власний текст та виправити помилки (за потреби); користується орфографічним словником (за потреби); проявляє фантазію, спирається на власний досвід, використовує різноманітні лексико-стилістичні засоби під час створення власного висловлювання.	Демонструє уміння створювати висловлювання, записувати їх, урахувавши мету та адресата; самостійно створює та записує висловлювання під опосередкованим керівництвом учителя; аналізує й оцінює відповідність змісту висловлювання меті й адресату; наводить аргументи на захист власної думки; здатний/здатна самостійно аналізувати власний текст та його коригувати та уточнювати (за потреби); дотримується норм літературної мови, користується орфографічним словником (за потреби); проявляє фантазію, спирається на власний досвід, експериментує з мовними засобами під час створення власних висловлювань, надаючи їм індивідуальних рис.
--	--	--	--	--	--	--

			Створює тексти різних типів і жанрів за зразком (шаблон з опорними словами); має труднощі з використанням шаблону, навіть за умови детального пояснення учителя; не завжди встановлює відповідність між типом або жанром тексту та його структурою; відчуває труднощі із внесенням коректних уточнень у власний текст та виправленням помилок, навіть після допомоги вчителя; має труднощі з розпізнаванням тексту.	Створює тексти різних типів і жанрів за інструкцією та планом, наданими вчителем; діє за інструкцією та планом, у разі труднощів звертається до вчителя за допомогою; пояснює особливості текстів різних жанрів і типів з допомогою вчителя; здатний/здатна внести коректні уточнення у власний текст та виправити помилки після допомоги вчителя; має труднощі з пошуком лексико-стилістичних засобів для вираження задуму тексту; використовує частовживану лексику.	Створює спільно з учителем план для написання текстів різних типів і жанрів; діє за створеним планом; створює тексти різних типів і жанрів з незначною допомогою вчителя; пояснює особливості текстів різних жанрів і типів; наводить окремі приклади щодо доречності вибору лексико-стилістичних засобів; здатний/здатна самостійно внести уточнення у власний текст та виправити помилки (за потреби); проявляє фантазію, спирається на власний досвід, використовує різноманітні лексико-стилістичні засоби під час створення текстів різних типів і жанрів.	Створює тексти різних типів і жанрів, дотримуючись структури тексту та, за потреби, плану; самостійно створює тексти різних типів і жанрів під опосередкованим керівництвом учителя; аналізує й оцінює відповідність структури та змісту тексту; аргументує вибір лексико-стилістичних засобів; здатний/здатна самостійно аналізувати власний текст та його коригувати та уточнювати (за потреби); проявляє фантазію, спирається на власний досвід, експериментує з мовними засобами під час створення текстів різних типів і жанрів, надаючи їм індивідуальних рис.
--	--	--	--	--	--	---

			Створює та презентує медіатексти за зразком; має труднощі з використання інструкції, навіть за умови детального пояснення учителя; не завжди встановлює відповідності засобів до мети медіатексту; відчуває труднощі із внесенням коректних уточнень у власний медіатекст та виправленням помилок, навіть після допомоги вчителя; формально здійснює презентацію медіатексту.	Створює та презентує медіатексти за інструкцією або планом, наданими вчителем; діє за інструкцією щодо створення медіатексту, у разі труднощів звертається до вчителя за допомогою; пояснює засоби створення медіатексту з допомогою вчителя; здатний/здатна внести коректні уточнення у власний медіатекст та виправити помилки після допомоги вчителя; формально здійснює презентацію медіатексту, ситуативно реагує на коментарі під час презентації.	Планує спільно з учителем роботу щодо створення та презентації медіатекстів; діє за створеним планом; створює і презентує медіатекст з незначною допомогою вчителя; пояснює засоби створення медіатексту, відповідно до його мети; наводить окремі приклади щодо доречності вибору засобів; здатний/здатна самостійно внести уточнення у власний медіатекст та виправити помилки (за потреби); підтримує обговорення власного медіатексту під час презентацію; не відхиляється від теми.	Самостійно планує роботу щодо створення та презентації медіатекстів та діє за цим планом; самостійно створює та презентує медіатекст під опосередкованим керівництвом учителя; аналізує засоби й оцінює відповідність форми та змісту медіатексту; аргументує вибір засобів; здатний/здатна самостійно аналізувати власний медіатекст та його коригувати та уточнювати (за потреби); підтримує обговорення власного медіатексту під час презентації, не відхиляється від теми; відстоює власну позицію під час дискусії.
--	--	--	---	--	--	--

МОВ3.2		Взаємодіє письмово в онлайн просторі	Створює короткі дописи за аналогією; не використовує інструкцію, надану вчителем; не розуміє специфіки онлайн спілкування, не знає правил нетикету; утруднюється із уточненням власного допису, навіть після допомоги вчителя; учень/учениця уникає обговорення власного допису.	Створює короткі дописи для захищених ресурсів за інструкцією або планом, наданими вчителем, у разі труднощів просить допомоги вчителя; співвідносить створений короткий допис з інструкцією, у разі труднощів звертається до вчителя за допомогою; уточнює власний допис після допомоги вчителя; формально реагує на коментарі, ставлячи візуальні позначки.	Створює допис на основі розробленого спільно з учителем плану; самостійно створює короткі дописи для захищених ресурсів з незначною допомогою вчителя; аналізує ситуацію спілкування, користується правилами нетикету та нормами літературної мови; добирає окремі засоби візуалізації (шрифт, емотикони, емодзі, світлини тощо); уточнює власний допис на основі зауважень та пропозицій, зроблених у коментарях під дописом; підтримує обговорення власного допису, не відхиляються в коментарях від теми.	Створює допис на основі самостійно розробленого плану, з урахуванням ситуації спілкування; самостійно створює короткі дописи для захищених ресурсів; аналізує ситуацію спілкування, користується правилами нетикету та нормами літературної мови; аргументує вибір засобів візуалізації (шрифт, емотикони, емодзі, світлини тощо); уточнює власний допис за потреби; допомагає іншим удосконалювати свої дописи; підтримує обговорення власного допису, не відхиляється від теми; відстоює власну позицію; за потреби додає в коментарях потрібну інформацію.
--------	--	---	--	---	---	---

МОВ3.3		Знаходить і виправляє орфографічні помилки	Робить ситуативні виправлення, може правильний запис виправляти на неправильний; не сприймає пояснень вчителя щодо пошуку помилок; не дає пояснень зробленим виправленням; має труднощі з пошуком неправильних записів, навіть після допомоги вчителя; відчуває труднощі з розпізнанням правильно і неправильно написаних слів.	Визначає окремі найбільш уживані орфограми; визначає помилки, у разі труднощів звертається до вчителя за допомогою; пояснює орфограму, відтворюючи правило, після підказок учителя; здатний/здатна зробити виправлення орфографічних помилок після допомоги вчителя; розпізнає наявність орфограми у слові, але для її виправлення потребує допомоги вчителя.	Визначає усі наявні орфографічні помилки, але піддає сумніву правильність і завершеність своєї роботи; самостійно виконує роботу з незначною допомогою вчителя; може надати пояснення власного вибору написання слів, аргументує, наводячи окремі приклади; здатний/здатна внести уточнення, виправити помилки в письмовій роботі самостійно, звертаючись до орфографічного словника або інших довідників уточнює хід своїх міркувань щодо перевірки орфограм у вчителя.	Визначає усі наявні орфографічні помилки; учень/учениця діє самостійно; учень/учениця може надати пояснення власного вибору написання слів, аргументує, наводячи приклади; здатний/здатна до самостійного аналізу письмової роботи, її коригування та уточнення; здатний/здатна надавати допомогу іншим щодо визначення орфограм.
--------	--	---	---	---	--	---

МОВ3.4		Аналізує та редагує власне письмове висловлювання	Здійснює ситуативне редагування тексту, може правильний запис виправляти на неправильний; не використовує надану вчителем інструкцію щодо редагування тексту; не розуміє завдань редагування тексту; має труднощі з удосконаленням тексту, навіть після допомоги вчителя; відчуває труднощі з розпізнаванням елементів тексту, що потребують редагування.	Здійснює часткове редагування тексту за інструкцією; здійснює редагування тексту за планом (інструкцією), що надав учитель; співвідносить внесені правки з планом/інструкцією; удосконалює текст відповідно до мети спілкування, перевіряє грамотність написаного після допомоги вчителя; розпізнає елементи тексту, які потребують редагування, але має труднощі з прийняттям рішення.	Здійснює відповідне редагування тексту за наданою інструкцією з незначною допомогою учителя; аналізує текст відповідно до мети спілкування, аргументує окремі уточнення в тексті; удосконалює текст відповідно до мети спілкування, перевіряє грамотність написаного, користуючись словниками та іншими довідниками; учень/учениця розпізнає елементи тексту, що потребують редагування, але сумніваються в окремих рішеннях.	Демонструє уміння здійснювати редагування тексту з огляду на ситуацію; самостійно здійснює редагування тексту під опосередкованим керівництвом учителя; аналізує текст відповідно до мети спілкування, аргументує потребу уточнень у тексті; удосконалює текст відповідно до мети спілкування, перевіряє грамотність написаного; учень/учениця може надати допомогу іншим у з'ясуванні мети тексту, його відповідності до неї та грамотності.
--------	--	--	---	---	---	---

МОВ4	Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними явищами, їх аналіз	Досліджує власне індивідуальне мовлення	Відтворює лексичне значення слів та фразеологізмів за тлумачним словником з допомогою вчителя; припускається помилок під час відтворення значення загальноновживаних слів та фразеологізмів; не завжди розуміє лексичне значення слова, фразеологізму, наданого у словнику; має труднощі з розпізнанням лексичного значення слова та опису функцій, зовнішніх ознак того, що називає це слово.	Тлумачить лексичне значення відомих слів та фразеологізмів, на основі інформації отриманої із словника, у разі труднощів звертається до вчителя за допомогою; знає та розуміє значення загальноновживаних слів та фразеологізмів; визначає лексичне значення слова, фразеологізму за словниками; розпізнає відомі та невідомі за лексичним значенням слова.	Тлумачить лексичне значення слова, фразеологізму; самостійно тлумачить значення слів з урахуванням контексту, будови слова з незначною допомогою вчителя; аналізує значення слів, фразеологізму з урахуванням контексту, будови слова; аргументує окремими прикладами власні відповіді, судження; перевіряє власне розуміння значення слова або фразеологізму за словниками, уточнює його (за потреби); пропонує кілька варіантів значення слова, фразеологізму, орієнтуючись на власний активний словник (у разі обмеженості контексту або труднощів у визначенні будови слова).	Тлумачить лексичне значення слів, фразеологізмів; самостійно тлумачить значення слів з урахуванням контексту, будови слова аналізує значення слів з урахуванням контексту, будови слова; класифікує, узагальнює; встановлює причинно-наслідкові зв'язки; аргументує прикладами власні відповіді, судження; перевіряє власне розуміння значення слова, фразеологізму за словниками, уточнює його (за потреби); прогнозує, пропонує кілька варіантів значення слова або фразеологізму, орієнтуючись на власний активний та пасивний словник (у разі обмеженості контексту або труднощів у визначенні будови слова).
------	---	--	--	---	---	---

		Створює прості мовні ігри, кросворди, ребуси за умови наявності шаблону; з допомогою вчителя створює прості мовні ігри, кросворди, ребуси за шаблоном; потребує детального кількарязового їх пояснення; припускається помилок під час створення простої мовної гри за шаблоном; не завжди самостійно визначає помилки, навіть після допомоги вчителя; відчуває труднощі з розумінням суті мовної гри.	Створює прості мовні ігри, кросворди, ребуси за аналогією; створює прості мовні ігри, кросворди, ребуси за аналогією, у разі труднощів звертається до вчителя за допомогою; відтворює прийом створення простої мовної гри; здатний/здатна зробити уточнення у власній роботі після допомоги вчителя; відчуває труднощі з добором відповідного мовного матеріалу для створення гри; використовує частовживану лексику.	Експериментує зі звуками, словами, фразами з метою створення мовних ігор; самостійно створює прості мовні ігри, кросворди, ребуси з незначною допомогою вчителя; створює мовну гру, застосовуючи раніше вивчені прийоми; здатний/здатна внести уточнення, виправити помилки у продукті власної творчості (за потреби); проявляє фантазію, пропонує декілька однотипних варіантів, спирається на власний досвід під час створення мовних ігор.	Експериментує зі звуками, словами, фразами з метою створення мовних ігор; самостійно створює прості мовні ігри, кросворди, ребуси під опосередкованим керівництвом учителя; аналізує, класифікує, узагальнює; створює мовну гру; здатний/здатна до самостійного аналізу продукту власної творчості, його коригування та уточнення (за потреби); проявляє фантазію, пропонує декілька різнопланових варіантів, спирається на власний досвід під час створення мовних ігор.
--	--	--	--	--	--